

כל הזכויות שמורות

במדינה

ניתנת לסיעות האופוזיציה ההרגשה שיש ביכולתן לעשות דבר-מה. פרשת סובלן היפנתה לפתע את זרקור העניין הציוני אל הנעשה בחקירות אלה. מרכז ההתעניינות: דינויה של ועדת הכספים, השנייה בחשיבותה (הראשונה: ועדת חוק ובטחון) בין ועדות הכנסת. נציגי הי אופוזיציה, שפיותיהם נבלמו במליאת הי כנסת, כאשר הועלתה שם פרשת הסגרות של סובלן, התחפרו היטב בחקירת הכספים. הם ניהלו קרב שוטף עם שרי הממשלה, שהופיעו בפני הוועדה.

הגילויים המרעישים ביותר באו מתשובותיו של שר-הפנים, משה חיים שפירא. אחרי הופיע שר המשטרה, במיסגרת הדיון על תקציב משרדו. בכל אחת מהומוניות אלה, הפכה ועדת הכספים לזירת-קרב פאר-למנטרית, בה נאלצו השרים לחשוף את ערות הממשלה בפני המביטה.

השאלות. בשבוע שעבר הופיע שר גור-פיני הוועדה. היה זה ישראל ברייהודה, שר התחבורה, שבמסגרת תקציבו מוקצבים מיליונים לחברת אל על ולאגף התעופה האזרחית. על פי תקנון הכנסת (סעיף 13ב) "רשאית הוועדה לרושש מאת השר הנוגע בדבר הסכרה וידיעות בעניין שנמסר לו דינויה, והשר חייב בעצמו או על-ידי נציגו למסור את הסכרה או הידיעות המבוקשות".

הוצגו שאלות. אף אחת מהן לא נפסלה על-ידי יו"ר הוועדה, איש מפא"י ישראל גורי, כאינה נוגעת לעניין. ביניהן:

- כיצד הוכנסו נוסעים (סובלן ושומ"ר), מהזיקי כרטיסי-טיסה רגילים, למטוס חכור, בניגוד לאמנת חברות-הטיסה הבינלאומית, הקובעת תשלום קנס על הפרה זו של האמנה?

● חניית מטוס-הגירוש של אל על, בי אתונה, היתה תניה שלא מן המניין. כמה עלתה להברה הישראלית?

● מכיוון שמטוס זה היה, למעשה, ריק פרט לחבורת סובלן — כמה עלתה טיסה זו למשלם המיסים?

● מי קנה את שלושת הכרטיסים עבור סובלן, מקישינ ורופא המשטרה?

● מניין ידע מקישינ באיזו טיסה יוטס סובלן?

● כיצד ידע לרכוש כרטיס במטוס אתונה-ניו-יורק דקא למושב הסמוך לזה של סובלן?

● האם מותר היה לו לשאת נשק בי מטוס?

● מה ההגיון המסחרי בכך, שבאותו יום יצאו שלושה מטוסים שונים של אל על לאתונה?

● האם הוכנס סובלן בכוח למטוס הי ראשון בלוד, ולמטוס השני באתונה?

● מטרת השאלים: לקבוע בבירור כי לא היה כאן גירוש, כי אם הסגרה.

בגין מברך. כל זה היה בגדר הי נוהג הפארלמנטרי הקבוע. מה שעשה בר-יהודה חרג ממסגרת זו. הוא הודיע כי לא יענה על רוב השאלות — מאחר והן בי סמכותה של ועדת-החקירה הממשלתית, ש הוקמה במיוחד לחקור נושא זה.

● ח"כ מפ"ם חנן רובין, שיחד עם ח"כ יוחנן בארר החרותי הצטיין בפרשה זו כי הכסיסן פארלמנטרי מבריק, הציע לדחות את המשך הדיון בתקציב משרד התחבורה, עד אשר יוכל השר לתת את התשובות המבוקשות. הוא זכה מיד לנויפה נרגזת מאנשי מפא"י — כי פירוש הדבר היה שיתוק משרד התחבורה למעשה.

● התנהגותו של ברייהודה עוררה רגוז חריף. אחרי התחמקותו שר החקלאות ושר הסעד מתן תשובות לשאלות, נראה היה כי ברייהודה קובע תקדים לקיצוץ סמכויות ועדות הכנסת. איש אחד החליט להביא את העניין עד לשלב העליון של מחאה פאר-למנטרית: דר' באדר החליט בו במקום לי- הציע אי-אמון בממשלה.

● השעה היתה 11 בבוקר. על-פי התקנון, יש להגיש הצעות מסוג זה עד שעה 12, ואז יש להעלותן בדיון במליאת הכנסת ביום שלאחר מכן. היה זה יום שלישי; אם לא תועלה הצעה ביום רביעי, יהיה צורך לדחותה בשבוע שלם, עד לחידוש ישיבות הכנסת. באדר כינס בדחופות את סיעת חרות, העלה לפניו את הצעתו.

● יש הסבורים, כי אילו נכח שם ראש הי סיעה, מנחם בגין, יתכן שלא היתה מת-קבלת הצעת באדר, מאחר שבגין נחשב למתון. אולם באדר עצמו סיפר: "במיקרה, שוחח מזכיר הסיעה עם מנחם בגין באותו יום. היה זה בגין שטילפן מציריך, בעניין אחר לגמרי. מזכיר הסיעה אמר לו ש-

(המשך מעמוד 4)
זמן המוקצב לו, כמו תקנון הכנסת של ישראל. קיימים פארלמנטים, בהם אין כל הגבלה של זמן. באחרים, ניתנת בידי הי אופוזיציה הזכות לקבוע את סדרי הדיון בנושאים החשובים. בבית-הנבחרים הבריטי, למשל, האופוזיציה היא המחליטה מהו סדר הדיון על התקציב. זכותו של הרוב להפסיק את הדיון רק אחרי 23 ימים של ויכות.

● ברוב בתי-הנבחרים מהנה השאלתה כלי פארלמנטרי חשוב בידי האופוזיציה, ושעות השאלתה מתפתחות לדו-שיח שוטף וגוקב בין השר לבין הנבחרים. בישראל, יש להי גיש שאלתה בכתב, ורק כעבור שלושה שבועות חייב השר להשיב עליה. לא תמיד מקפיד השר על שמירת מועד זה — ולאחרי רונה אף החלו כמה שרים לזלזל בעצם חובתם לתת תשובה.

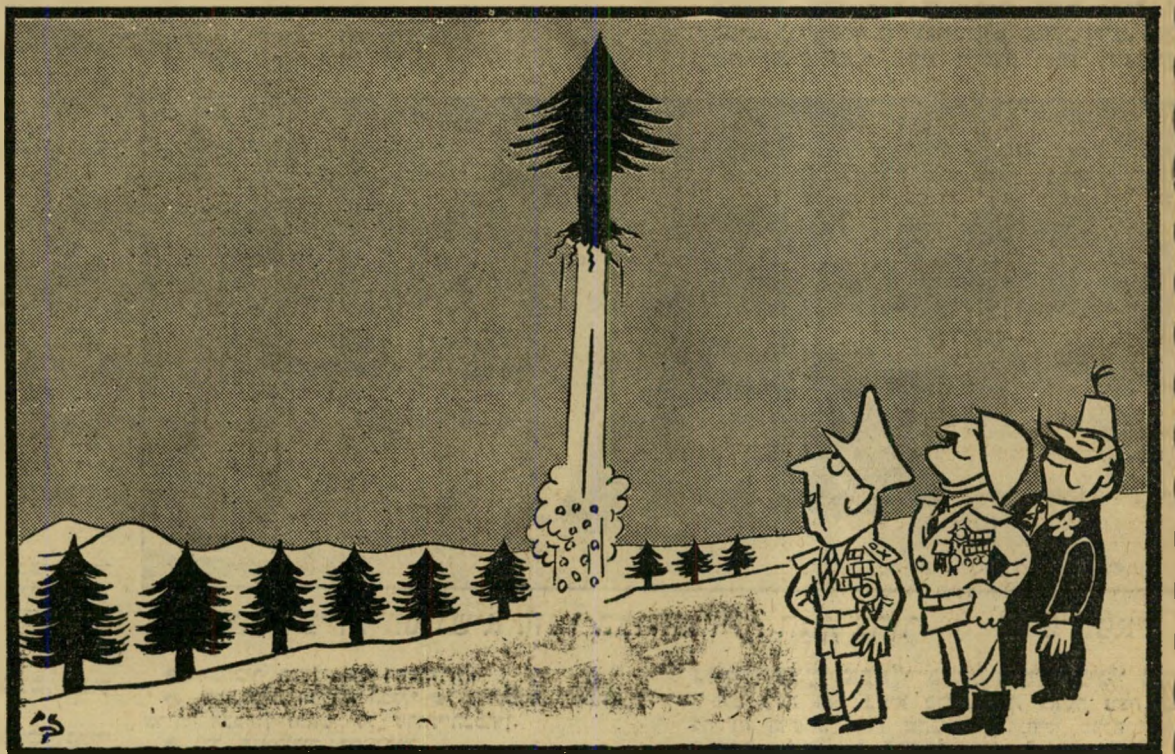
● כזה אחר זה, קמו שרים והתחמקו בי צורה מעליבה ממתן תשובה. ראשון היה שר החקלאות, משה דיין, שנתבקש על-ידי ח"כ חרות נחום לויין וח"כ מפ"ם יוסוף כמיס להשיב על שאלות ענייניות הנוגעות למשרדו. תשובת דיין: חלק מן הגתור נים המבוקשים אינו תחת ידו; נוסף לזאת

● **צפויה הרחבה בקשרים המסחריים עם ברית-המועצות.** אף כי אין חוזה סחר רשמי, ולאורה נפסקו הקשרים המסחריים בין שתי המדינות עם פרוץ מיבצע סיני, מגיעות לישראל סחורות רוטיות. הסחורות מגיעות ארצה מפולין או ממדינות מזרח-אירופיות אחרות, ומוגדרות כפולניות, הונגריות וכי, אך מקורן רוטי.

● **ישראל תעשה מאמץ להבקייע את חומת השוק האירופי המשותף.** קרה-התקפה: מדינות אירופה חייבות לפתוח את שוקיהן לתוצרת הישראלית — לא מתוך סיבות כלכליות, אלא בגלל החוב המוסרי שהן חייבות לניצולי השואה. יטענו דוברי ישראל: דחיקת רגליה של ישראל תעמיד את כלכלתה בפני סכנת שואה, ותהיה בה משום המשכת פעולות ההשמדה הנאציות של גרמניה היטלרית. לצורך זה יגויסו שופרות וגופים יהודיים ברחבי העולם.

● **הערכת האוצר לגבי מיבנה המושק הישראלי:** גם אם תזכה ישראל ליחס מיוחד מצד מדינות השוק האירופי, יהיה צורך לסגור כמחצית מפעלי-הייצור הישראליים, שלא יוכלו להתחרות, אף בתנאי-מכס שונים, עם המפעלים האירופיים.

● **כבר עתה, לפני התחלת פגרת הכנסת, ברור לגמרי כי הכנסת תבקש להתכנס למושב מיוחד, בזמן הפגרה.** היוזמה תצא, כנראה, מצד תנועת החרות, אשר הצלחת המסע הפארלמנטרי בפרשת סובלן עודדה אותה במחשבתה כי ניתן לרסן את הממשלה בכנסת, גם עם

לבנון שיגרה השבוע טיי או: גט בארזים נפלה שלהבת

מיעוט קולות האופוזיציה. קיימת גם אפשרות כי הבקשה לכנס את הכנסת בפגרה תבוא מצד מפ"ם.

● **התפתחות מראיגה, שאינך עשוי לשמוע עליה הצהרות רשמיות:** הגידול בממדי הירידה מן הארץ. מדאיג במיוחד הוא הרכב היורדים, שברובם הגדול הינם ותיקים, שעלו ארצה מיד אחרי מלחמת העולם השנייה והמוציאים אתם עתה את רכושם ומענקי הפיצויים שלהם. הוטל על גורמים ממשלתיים לערוך, זו הפעם הראשונה, סקר רשמי שקבע באיזו מידה פוגעת ירידה זו בפוטנציאל הכלכלי של המדינה.

● **פרשת שייקה ירקוני עשויה לקבל מיפנה חדש, אם אומנם תתברר אמיתות היריעה, כי שייקה ביקר בארץ בהחבא, לפני שבועות מספר.** לפי ידיעה זו מתברר, כי לשייקה נגזרו ממקורות רשמיים כי עומדים להעמידו לדין, והוא מיהר להגיע בהסתר, על-מנת לחסל כמה עניינים.

● **עשויה לפרוץ שערוריה ציבורית, עם פיוס חקירות הי משטרה כמה שהתרחש בקואופרטיב התחבורה "דן".** תוך כדי חקירותיה באמיתות השמועות שכוננו לפני הנהלת החברה, גילתה המשטרה גילויים מפתיים בכיוונים אחרים לגמרי.

● **דר' רענן וייק, מנהל מחלקת ההתיישבות של הסוכנות היהודית, עשוי להתמנות כפרופסור באוניברסיטה העברית בירושלים.** יתכן שתוקם פקולטה מיוחדת למענו, ליד הפקולטה לחקלאות שתהיה מועדת לסייע למדינות נחשלות.

● **פרשת הריסת בתי-הקברות המוסלמי בצפון תל-אביב מרב הסתיימה.** בשבוע שעבר הגיע, אומנם, נציגי העדה המוסלמית של יפו להסכם עם רשות-הפיתוח, לפיו יתירו לה להרוס את מרבית הקברות ולאסוף את העצמות לחלקה קסנה וסגורה. אך בינתיים התארגנו כמה מאות מבני העדה, החליטו להעמיד עורף-דין, כדי לצאת במערכה משפטית לביטול ההסכם.